

TRESTÁNÍ forem MNOHOSTI trestné činnosti

V. Kratochvíl

Trestání **SOUBĚHU** TČ
trest **ÚHRNNÝ** a trest **SOUHRNNÝ**

Trestání **RECIDIVY** TČ
trest **DALŠÍ** a trest **SAMOSTATNÝ**

Literatura:

Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D., Vanduchová, M. Systém českého trestního práva. III. Tresty a ochranná opatření. Praha: Novatrix, s. r. o., 2009

Kratochvíl, V. a kol. Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. Praha: C. H. Beck, 2009

opakování ...:

pojem:

MNOHOSTI trestné činnosti

- jeden **SUBJEKT** + dva (a více) **TČinů**

formy:

MNOHOSTI trestné činnosti

- **souběh / konkurence** TČinů
- **zpětnost / recidiva** TČinů

mnohost TČ ... nutno **ODLIŠOVAT**

od

TRESTNÉ součinnosti

(dva a více subjektů + jedna TČ/innost)

SPECIFICKÉ zásady trestání **souběhu**

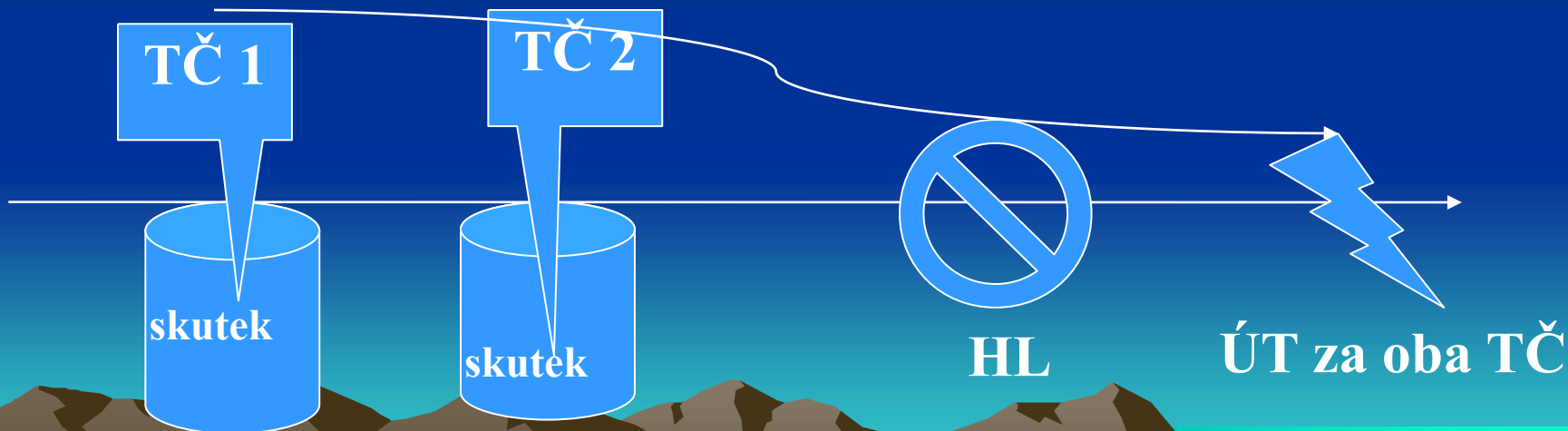
- zásada **kumulace** (Tresty za sbíhající se TČ-y se **kumulují**)
  - ***horizontální k.*** (např. Trest OS a vedle něj Zákaz Činnosti) ...
  - ***vertikální k.*** (např. TOS za 22 TČ ve výměře 212 let /USA- „dálniční odstřelovač“ odsouzený za 7 pokusů o vraždu a 15 útoků střelnou zbraní, rozsudek soudu v Santa Barbaře, ze dne 9. 3. 2007/)
  - ***omezená k.*** (max. hranicí tr. sazby ...)
  - ***neomezená k.*** (viz „dálniční odstřelovač“ ?)
- zásada **absorpce** (T přísnější **absorbuje** T mírnější)
  - absorpce ***trestů jednotlivě vyměřených*** ...
  - absorpce ***zákonných trestních sazeb*** ...
- zásada **asperace** (neboli **zostření**, T vyměřovaný (zpravidla) podle z. absorpční se dále **zostří**, např. se navýší o zákonem stanovený zlomek horní hranice nej přísnější trestní sazby)

ÚHRNNÝ TREST (ÚT), § 43 odst. 1

TrZ souběh *jednočinný*

souběh *vícečinný*

SOUHRNNÝ TREST (ST) - § 43 odst. 2 TrZ

pouze souběh *vícečinný* (tzv. *retrospektivní* konkurence)

- **ÚT** postihuje souběh **jednočinný** i **vícečinný** a vyžaduje **společné HL** o sbíhajících se TČ ...
- **ST** postihuje souběh **pouze vícečinný** a vyžaduje **samostatná HL** o sbíhajících se TČ ...
- **ÚT + ST se ukládá** za souběh **VÍCEČINNÝ** podle těchto zásad – de lege lata, § 43 odst. 1, 2 TrZ:
  - **absorpce trestních sazeb**
  - **asperace omezená** – NOVUM - § 43 odst. 1 TrZ
  - **asperace** podle § 42 písm. n) TrZ
  - **horizontální kumulace různých druhů trestů omezená**

podrobně viz dále ...

- *absorpce trestních sazeb* § 43/1 věta 1.
  - výchozí, tradiční z. platná pro trestání souběhů ...
  - obligatorní z. = „uloží“ ...
    - **Např.:** tr. sazba v § 173/1 (loupež) = 2 – 10 TOS
absorbuje
tr. sazbu v § 205/1, c) (krádež) = 0 – 2 TOS
ÚT/ST za vícečinný souběh loupeže a krádeže se uloží v
trestní sazbě podle § 173/1 TrZ

- **asperace - § 43/1 - NOVUM (týká se jen TOS)!!!**
  - fakultativní z. = „může uložit“
    - za **vícečinný** souběh **většího počtu** TČ (nejméně 3 - 5 a více)
    - HH podle z. absorpce určené tr. sazby TOS se zvyšuje (**zostřuje**) o její 1/3
      - **Např.:** HH tr. sazby TOS podle § 173/1 (10 let) se zvýší o 40 měsíců, konkrétní TOS se za loupež a dalších pět krádeží násilných uloží v sazbě od 2 do 13 let a cca 3 měsíců TOS ...
      - stejně lze postupovat, jsou-li HH tr. sazeb za sbíhající se TČ **stejně**: (neuplatní se jako východisko z. absorpce)
        - **Např.:** vícečinný souběh sedmi krádeží prostých (§ 205/1, a)) a zpronevěř (§ 206/1) může být trestán v sazbě 0 – 2 roky a 8 měsíců TOS ...

omezená podle § 43 odst. 1

- 20 lety při ukládání pravidelného TOS
- 30 lety při ukládání výjimečného TOS

– asperace podle § 42 písm. n) TrZ

- souběh jako obecná přitěžující okolnost u souběhu **jednočinného** nebo **vícečinného v podobě typicky dvou TČ ...**
- v případě tří a více TČ nutno respektovat v § 39/4 větě 2. *a contrario* vyloženou obligatorní zásadu zákazu dvojího přičítání z hlediska trestů:
„K okolnosti odůvodňující mimořádné zvýšení trestu OS (tj. vícečinný souběh většího počtu TČ a z. asperace podle § 43/1) **nelze** přihlídnout jako k okolnosti přitěžující (§ 42 písm. n).“

- horizontální kumulace různých druhů trestů

- § 43/1 věta 2. TrZ

- fakultativní z. = „lze uložit“ ...

- omezená § 53/1 věta 3.

- obligatorní z. neslučitelnosti různých druhů trestů shodné věcné povahy ...

- **Např.:** v rámci ÚT/ST nelze vedle TOS uložit trest domácího vězení ...

- naopak namíste bude tato kumulace v případě vícečinného souběhu TČ podle § 173/1 a § 205/1, a) v podobě uložení TOS a propadnutí věci ... nebo

- v případě jednočinného souběhu TČ podle § 274/1, 2 b) a § 147/1, 2 uložení TOS a zákazu činnosti (řízení MV) ...

- pro souběh jednočinný a vícečinný NIKOLI většího počtu TČ neplatí asperace podle § 43/1 TrZ (NOVUM), přípustná je pouze asperace podle § 42 písm. n) TrZ
- ÚT + ST mají povahu *jednotného trestu*, to z hlediska jejich výkonu, i když jde o T-y za více TČ ...

§ 43 TrZ (změny)

Úhrnný a souhrnný trest

(1) Odsuzuje-li soud pachatele za dva nebo více trestných činů, uloží mu úhrnný trest podle toho ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich **nejpřísněji** trestný (**absorpce**); **jde-li o vícečinný souběh většího počtu trestných činů, může soud pachateli uložit trest odnětí svobody v rámci trestní sazby, jejíž horní hranice se zvyšuje o jednu třetinu (asperace); horní hranice trestní sazby odnětí svobody však nesmí ani po tomto zvýšení převyšovat dvacet let a při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let nesmí převyšovat třicet let (asperace omezená).** Vedle trestu (**kumulace horizontální**) přípustného podle takového ustanovení lze v rámci úhrnného trestu uložit i jiný druh trestu, jestliže jeho uložení by bylo odůvodněno některým ze souzených trestných činů ...

Stanoví-li trestní zákon za některý z takových TČ **pouze** TOS, může být ÚT jen TOS jako trest samostatný.

§ 43 TrZ (beze změny)

(2) Soud uloží souhrnný trest **podle zásad uvedených v odstavci 1**, když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin. Spolu s uložením souhrnného trestu soud zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu. **Souhrnný trest nesmí být mírnější než trest uložený rozsudkem dřívějším.** V rámci souhrnného trestu musí soud vyslovit trest ztráty čestných titulů nebo vyznamenání, trest ztráty vojenské hodnosti, trest propadnutí majetku nebo trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, jestliže takový trest byl vysloven již rozsudkem dřívějším.

§ 43 TrZ (**beze změny**)

4) Ustanovení o souhrnném trestu se neužije, jestliže dřívější odsouzení je takové povahy, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

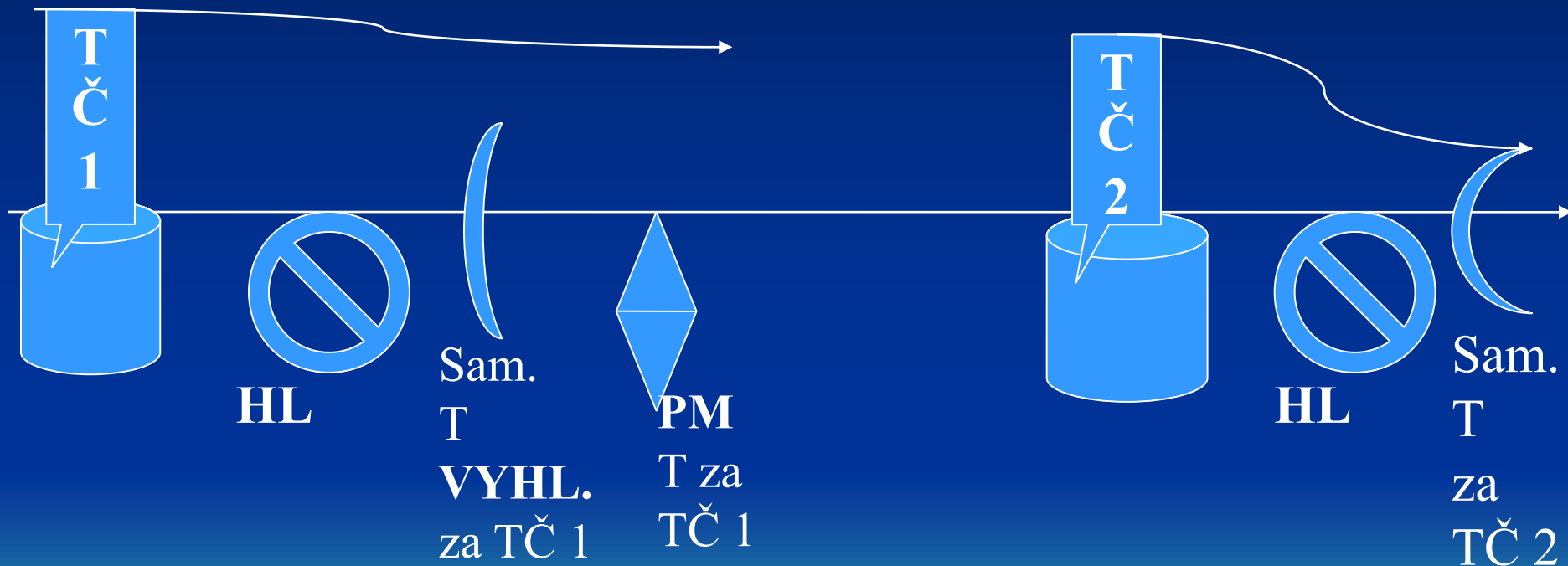
Např.: předchozí podmíněné odsouzení k TOS, osvědčení se a nastalá fikce neodsouzení

...požadavek **právní jistoty** ohledně zákonné či rozhodnutím soudu založené fikce neodsouzení o jednom ze sbíhajících se TČ ...

Zcela jinak řeší TrZ stejný problém u společného trestu za pokračování, viz dále ...

TRESTÁNÍ *pravé* RECIDIVY (zpětnosti) TČ, § 42 písm. p) TrZ

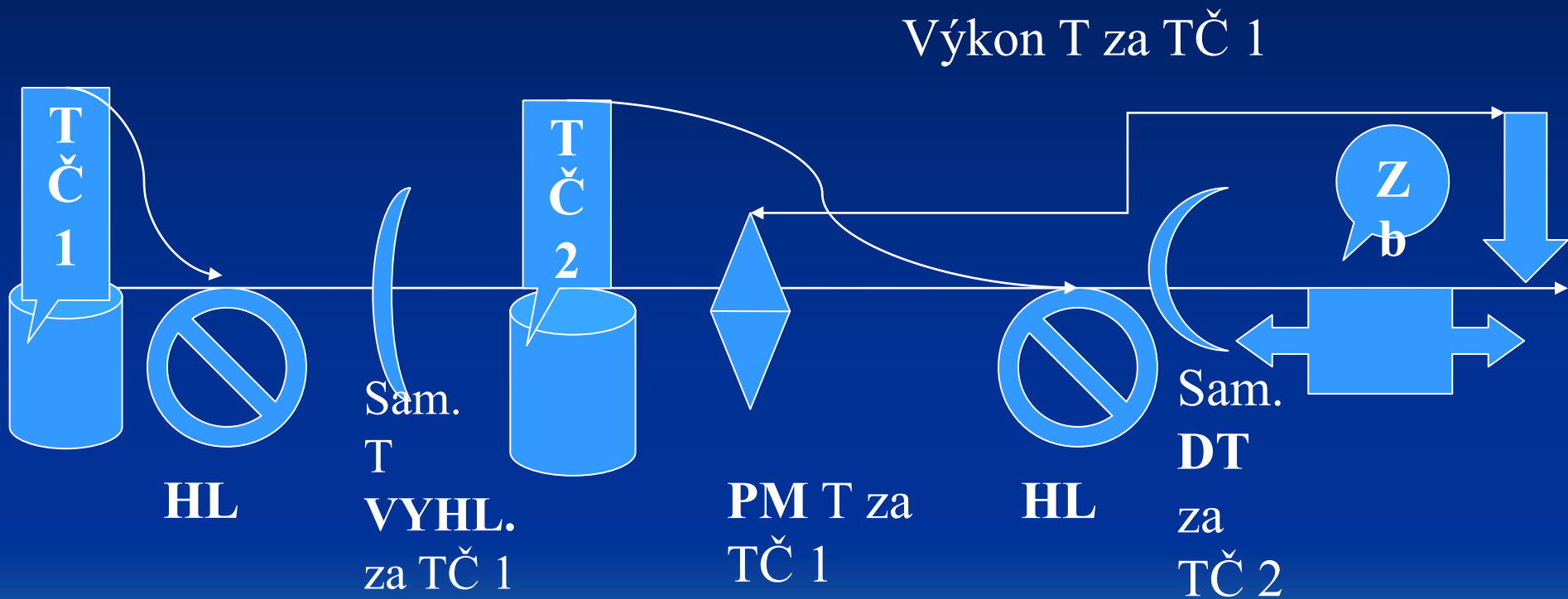

Trest za TČ 2 se ukládá podle zásady *vertikální kumulace téhož druhu trestu*, a to *neomezené*. Za TČ 1 a TČ 2 se ukládají *samostatné tresty*.

TRESTÁNÍ **nepravé** RECIDIVY (zpětnosti *sui generis*) TČ,
§ 36 tr. zák. (tzv. **další trest** /DT/: TrZ jej z TPO důvodů ZRUŠIL!)

Důvodová zpráva k § 44 TrZ:

Osnova vypouští ustanovení o dalším trestu (§ 36 zák. č. 140/1961 Sb., „tr. zák.“) ...

Trest za TČ 2 se dle tr. zák. ukládal podle zásady **vertikální kumulace téhož druhu** trestu, a to **omezené** maxim. zákonnou výměrou, kterou nesměl překročit součet **zbytku (Zb)** nevykonaného T za TČ 1 a ukládaného DT za TČ 2.

Totéž platilo i pro trestání recidivy **pravé**, splňovala-li parametry § 36 tr. zák.

- TRESTÁNÍ *nepravé* RECIDIVY (zpětnosti *sui generis*) TČ de lege lata:
  - Trest za TČ 2 se ukládá podle zásady *vertikální kumulace téhož druhu trestu, a to neomezené ...*
  - za TČ1 a TČ2 se ukládají *samostatné tresty ...*
  - *nepravá* recidiva se trestá stejně jako recidiva *pravá ...*

TRESTÁNÍ „zvlášť nebezpečného recidivisty“, § 42 tr. zák.

Důvodová zpráva k § 59 TrZ o mimořádném zvýšení TOS: Trestní zákoník již neobsahuje pojem zvlášť nebezpečného recidivisty...

NICMÉNĚ platí § 59 TrZ:

Trest za ZZzlČ 2 se **může** uložit, a to podle zásady **zostřené vertikální kumulace** trestu OS (§ 59/1 TrZ), HH TOS zvýšena o 1/3, T uložen v horní 1/2 **neomezené**, jde-li o **pravidelný** TOS do 20 let = lze překročit ...
omezené, jde-li o **výjimečný** TOS nad 20 do 30 let (§ 59/2 TrZ) = nelze překročit ...

§ 59 TrZ

Mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody

- (1) Pachateli, který znovu spáchal zvlášť závažný zločin (§ 14 odst. 3), ač již byl pro takový nebo jiný zvlášť závažný zločin potrestán, **může** soud uložit trest v horní polovině trestní sazby odnětí svobody stanovené v trestním zákoně, jejíž horní hranice se zvyšuje o jednu třetinu (zostření), jestliže závažnost zvlášť závažného zločinu je vzhledem k takové recidivě a ostatním okolnostem případu vysoká nebo možnost nápravy pachatele je ztížena.
- (2) Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody **může** po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat **dvacet** let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let **nesmí** horní hranice převyšovat **třicet** let.

TRESTÁNÍ „*pachatele TČ spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny*“ § 107, § 108 TrZ

DZ: Osnova upravuje pojem pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 107) i ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108). Přitom navazuje na vymezení pojmu organizovaná zločinecká skupina v ustanovení § 129 zařazeného v části první.

Vzhledem k tomu, že stávající právní úprava se v praxi **osvědčila**, vychází osnova ze **stejných zásad** jako platný (*dnes zrušený*) trestní zákon (§ 43, § 44 tr. zák.).

Při ukládání trestu již za první úmyslný TČ spáchaný *ve prospěch organizované zločinecké skupiny* (§ 107 TrZ) platí režim § 108 TrZ opírající se o obligatorní z. **zostřené trestu OS (§ 108/1 TrZ), omezeného, jde-li o výjimečný TOS nad 20 do 30 let (§ 108/2 TrZ).**

Jsou-li zároveň splněny podmínky § 108 a § 58 TrZ (mimořádné snížení TOS), režim § 108 TrZ se neuplatní; např. pro § 58/4 TrZ a § 178a TrŘ (spolupracující obviněný).

Jde-li v tomto případě (§ 107 TrZ) **zároveň** o recidivu podle § 59 TrZ, oba režimy trestání (§ 108 + § 59) by se měly **kombinovat** tak, že **přednost** by měl mít § 108 jako **přísnější**, v důsledku jeho obligatorní povahy:

ZZ1 1- § 107

potrestání za ZZ1 1- § 108

ZZ1 2 - § 107 + § 108

§ 107 TrZ - VINA

Pachatel trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny

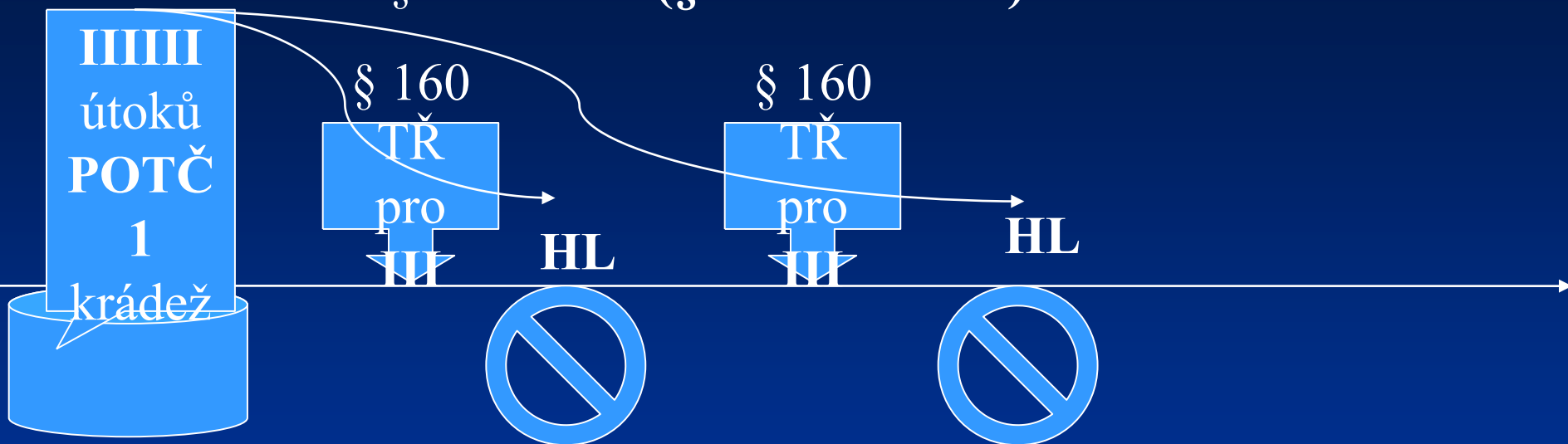
(1) Pachatelem trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 129) je ten, kdo spáchal **úmyslný trestný čin** jako **člen** organizované zločinecké skupiny, nebo ten, kdo takový čin spáchal **vědomě se členem** organizované zločinecké skupiny anebo **v úmyslu** organizované zločinecké skupině **napomáhat**.

§ 108 TrZ - TREST

Ukládání trestu odnětí svobody pachateli trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny

- (1) Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody stanovené v trestním zákoně se u pachatele trestného činu spáchaného **ve prospěch organizované zločinecké skupiny zvyšuje** o jednu třetinu (zostření). Takovému pachateli soud **uloží** trest odnětí svobody v horní polovině takto stanovené trestní sazby odnětí svobody, nejsou-li zároveň splněny podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody podle § 58.
- (2) Horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody **může** po zvýšení podle odstavce 1 převyšovat **dvacet** let. Při ukládání výjimečného trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let **nesmí** horní hranice převyšovat **třicet** let.

Ukládání **společného trestu** za „čisté“ pokračování v trestném činu § 45 odst. 1 (§ 116-“POTČ“) TrZ

Odsuzující
Vyhlášený **PM**
Rozs.za POTČ1a
v rozsahu III ú.
SamT

Odsuzující Vyhlášený Rozs. za
POTČ1: rušící V+T za POTČ1a,
obsahující **V+SpolT** v rozsahu
IIIIII útoku

Trestní stíhání **pokračování v TČ** (jediný skutek de iure - TPH), tzv. „**na pokračování**“. Umožňují to ust. § 11 odst. 2 (§ 11/1, f, g, h, /4), § 12 odst. 12 TŘ, definující dílčí útok pokračování v TČ jako jediný skutek de iure - TPP.

SpolT je nutno **ODLIŠOVAT** od ÚT a ST, neboť SpolT se trestá z hlediska TPH jediný TČ, tj. „POTČ“, nikoliv více (tj. mnohost) TČ téhož pachatele, jako u souběhu.

Ukládání **společného trestu** za *pokračování* v trestném činu „kontaminované“ **souběhem** § 45 odst. 1, 2 (§§ 43 a 44) TrZ

- jde o případy **pokračování** v TČ kombinované se **souběhy**:
  - Např.:
    - pokračující TČ krádeže vloupáním a TČ porušování domovní svobody spáchané v jednočinném souběhu = **společný ÚT**
    - vícečinný souběh dvou pokračujících TČ = **společný ST**
    - a další varianty ...
      - podrobně viz *Kratochvíl, V.* Ukládání společného trestu za pokračování v trestném činu ... Trestněprávní revue, č. 2/2002.

NOVUM ve spojení se společným trestem
(Rt č. 11/2008)

§ 45 TrZ

**Ukládání společného trestu za pokračování v
trestném činu**

...

**(3) Ustanovení o společném trestu za pokračování v
trestném činu se užije i tehdy, je-li dřívější
odsouzení takové povahy, že se na pachatele hledí,
jako by nebyl odsouzen.**